

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název vzdělávacího materiálu:	Světová literatura 20. a 21. století - struktura maturitního okruhu a úkoly
Číslo vzdělávacího materiálu:	VY_32_INOVACE_CJL2.1.01a
Autor vzdělávacího materiálu:	PhDr. Olga Šimandlová
Období, ve kterém byl vzdělávací materiál vytvořen:	leden - únor 2013
Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací obor:	Český jazyk a literatura
Vzdělávací předmět:	Český jazyk a literatura
Tematická oblast:	Světová literatura 20. a 21. století
Ročník, pro který je vzdělávací materiál určen:	4. ročník gymnázia (vyšší stupeň)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace:	Vzdělávací materiál slouží k systematizaci učiva při přípravě na maturitní zkoušku. Obsahuje cvičné úkoly k ověření poznatků. Inovuje výuku využitím interaktivní tabule.
Citace použitých zdrojů:	HÁNOVÁ Eva a kol. <i>Odmaturuj z literatury 1</i> . 3. vyd. Brno: Didaktis, 2004. ISBN 80-7358-016-0. s. 137-163. POLÁŠKOVÁ, Taťána, MILOTOVÁ Dagmar, DVOŘÁKOVÁ Zuzana. <i>Literatura: přehled středoškolského učiva</i> . 2. vyd. Třebíč: Petra Velanová, 2006. ISBN 80-902571-6-X. s. 148-163. SOCHROVÁ, Marie. <i>Český jazyk a literatura</i> . 1. vyd. Havlíčkův Brod: Nakladatelství Fragment, 2007. ISBN 978-80-253-0468-6. s. 71-74. Vlastní zdroje.
<p>Vzdělávací materiál vytvořen v rámci projektu Sportovní gymnázium - škola 21. století</p>	

OSNOVA TÉMATU

☐ 1. Světová literatura 1. poloviny 20. století

1.1 Poezie 1. poloviny 20. století

1.2 Próza 1. poloviny 20. století

1.3 Drama 1. poloviny 20. století

1.4 Úkoly k tématu Světová literatura 1. poloviny 20. století

☐ 2. Světová literatura 2. poloviny 20. století a 21. století

2.1 Poezie 2. poloviny 20. století a 21. století

2.2 Próza 2. poloviny 20. století a 21. století

2.3 Drama 2. poloviny 20. a 21. století

2.4 Úkoly k tématu Světová literatura 2. poloviny 20. a 21. století

1. SVĚTOVÁ LITERATURA 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

1.1 POEZIE 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

1.1 POEZIE 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

❑ FRANCOUZSKÁ LITERÁRNÍ AVANTGARDA

Guillaume Apollinaire - literární kubismus, obraznost, volná asociace představ, polytematičnost
sbírky Alkoholy (báseň Pásmo), Kaligramy

Tristan Tzara - dadaismus
sbírka Jízdní řád slunce

André Breton - surrealismus
sbírky Spojité nádoby, Šílená láska

Paul Eluard - protiválečná poezie, surrealismus
sbírka Veřejná růže

1.1 POEZIE 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

☐ ANGLOAMERICKÁ LITERATURA

Thomas Stearns Eliot - existencialismus

básnická skladba Pustina

☐ RUSKÁ LITERATURA

Vladimír Majakovskij - futuristická poezie

sbírka Flétna - páteř

1.2 PRÓZA 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

1.2 PRÓZA 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

☐ FRANCOUZSKÁ LITERATURA

Henri Barbusse - „válečný“ román Oheň

Romain Rolland - protiválečná novela Petr a Lucie
10 dílný cyklus Jan Kryštof (román - řeka)

Antoine de Saint – Exupéry - pohádková próza Malý princ

PRÓZA 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

☐ NĚMECKÁ LITERATURA

Erich Maria Remarque - protiválečné romány

Na západní frontě klid, Cesta zpátky

Thomas Mann - románová sága (generační román)

Buddenbrockové

Heinrich Mann - historická trilogie Císařství

Lion Feuchtwanger - historické romány Lišky na vinici,

Židovka z Toleda

PRÓZA 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

ANGLICKÁ LITERATURA

John Galsworthy - kritický realismus

románová trilogie Sága rodu Forsythů

IRSKÁ LITERATURA

James Joyce - román Odysseus

PRÓZA 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

☐ AMERICKÁ LITERATURA

Ernest Hemingway – protiválečné romány Sbohem armádo,
Komu zvoní hrana
symbolická novela o hledání smyslu života Stařec a moře

John Steibeck - realistické romány
O myších a lidech, Hrozny hněvu

☐ RUSKÁ LITERATURA

Maxim Gorkij - román Matka,
románová trilogie Dětství, Do světa, Moje univerzity

Michail Šolochov - čtyřdílný románový cyklus Tichý Don

PRÓZA 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

☐ PRAŽSKÁ NĚMECKÁ PRÓZA

Franz Kafka - existencialismus

povídka Proměna

nedokončené romány Proces, Zámek

Franz Werfel - biografický román Verdi

Egon Erwin Kisch - „zuřivý reportér“

reportáže a drobné prózy Pražská dobrodružství,

Pražský pitaval

autobiografie Tržiště senzací

1.3 DRAMA 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

1.3 DRAMA 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

☐ německý dramatik **Bertolt Brecht**

tvůrce tzv. epického divadla

Žebrácká opera, Matka Kuráž a její děti

☐ anglický dramatik **George Bernard Shaw**

dramata Svatá Jana, Pygmalion

1.4 ÚKOLY K TÉMATU SVĚTOVÁ LITERATURA 1. POLOVINY 20. STOLETÍ

1.4 ÚKOLY K TÉMATU SVĚTOVÁ LITERATURA

1. POLOVINY 20. STOLETÍ

1. Co nového přinesl Guillaume Apollinaire do poezie a čím ovlivnil tvorbu moderních básníků?
2. Objasněte pojmy: literární kubismus – polytematická báseň – volný verš – kaligram.
3. Kteří francouzští básníci psali poezii v duchu surrealismu? Objasněte podstatu surrealismu.
4. Jak byste charakterizovali futuristickou poezii?

5. Kterí autoři ve světové literatuře napsali díla s protiválečným námětem?

6. Jak se jmenuje novela Romaina Rollanda napsaná na shakespearovský námět?

7. Co mají společného romány Ericha Maria Remarguea Na západní frontě klid a Cesta zpátky?

8. Jaké hodnoty oslavil Ernest Hemingway v symbolické novele Stařec a moře?

9. Víte, který představitel tzv. pražské německé prózy je předchůdcem existencialismu ve světové literatuře?

10. Objasněte podstatu koncepce epického divadla a uveďte, kdo je jeho tvůrcem?

2. SVĚTOVÁ LITERATURA DRUHÉ POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.1 POEZIE 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.1 POEZIE 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

☐ AMERICKÁ LITERATURA

Allen Ginsberg - představitel beat generation
sbírky Kvílení a jiné básně, Král majálesu

☐ FRANCOUZSKÁ LITERATURA

Jacques Prévert - sbírka Slova

☐ RUSKÁ LITERATURA

Vladimír Vysockij, Bulat Okudžava - básně a zpívaná
poezie, politická satira

2.2 PRÓZA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.2 PRÓZA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.2.1 REFLEXE 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

☐ RUSKÁ LITERATURA

Jurij Bondarev - protiválečný román Hořící sníh

Boris Polevoj - román Příběh opravdového člověka

☐ AMERICKÁ LITERATURA

Joseph Heller - postmodernistický román Hlava XXII

☐ NĚMECKÁ LITERATURA

Erich Maria Remarque - Vítězný oblouk, Jiskra života,
Čas žít, čas umírat

PRÓZA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.2.2 EXISTENCIALISMUS

☐ FRANCOUZSKÁ LITERATURA

Jean Paul Sartre - existenciální soubor novel Zed',
tetralogie Cesty ke svobodě

Albert Camus - román Cizinec

PRÓZA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.2.3 NEOREALISMUS

☐ ITALSKÁ LITERATURA

Alberto Moravia - neorealistické romány blízke existencialismu

Římanka, Horalka

PRÓZA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.2.4 NOVÝ ROMÁN, TÉŽ ANTIROMÁN TÉŽ OBJEKTIVNÍ ROMÁN, ROMÁN POHLEDU

☐ FRANCOUZSKÁ LITERATURA

Alain Robbe - Grillet - „nový román“ *Žárlivost*

PRÓZA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.2.5 BEATNÍCI - BEAT GENERATION

☐ AMERICKÁ LITERATURA

Ken Elton Kesey - romány Na cestě, Vyhodíme ho z kola ven,

Tak mě někdy napadá, Keseyho výprodej

(řazen též k postmoderní literatuře)

PRÓZA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.2.6 POSTMODERNISMUS A MAGICKÝ REALISMUS

KOLUMBIJSKÁ LITERATURA

Gabriel García Márquez - román Sto roků samoty

ITALSKÁ LITERATURA

Umberto Eco - román Jméno růže

PRÓZA PO 2. SVĚTOVÉ VÁLCE

2.2.7 FANTASY, HRDINSKÁ FANTASY

☐ ANGLICKÁ LITERATURA

John Ronald Reuel Tolkien

romány Hobit aneb Cesta tam a zpátky, Pán prstenů

PRÓZA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.2.8 UTOPICKÁ LITERATURA A SCI-FI (SCIENCE FICTION)

❑ BRITŠTÍ SPISOVATELÉ

Arthur Charles Clarke - romány

2001: Vesmírná odysea

2010: Druhá vesmírná odysea

2061: Třetí vesmírná odysea

3001: Poslední vesmírná odysea

George Orwell - antiutopické romány *Farma zvířat*, 1984

PRÓZA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.2.9 DALŠÍ AUTOŘI A RŮZNÁ TÉMATIKA

AMERICKÁ LITERATURA

John Updike - Králíku, utíkej, Králík se vrací,

Králík je bohatý, Králík odpočívá, Čarodějky z Eastwicku

RUSKÁ LITERATURA

Boris Pasternak - román Doktor Živago

2.3 DRAMA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.3 DRAMA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

ABSURDNÍ DRAMA, TÉŽ ANTIDRAMA

❑ irský dramatik **Samuel Beckett**

Čekání na Godota, Konec hry, Poslední páska

❑ francouzsky píšící dramatik rumunského původu

Eugén Ionesco - Plešatá zpěvačka

❑ švýcarský dramatik **Friedrich Dürrenmatt**

Návštěva staré dámy

2.4 ÚKOLY K TÉMATU SVĚTOVÁ LITERATURA DRUHÉ POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

2.4 ÚKOLY K TÉMATU SVĚTOVÁ LITERATURA 2. POLOVINY 20. A 21. STOLETÍ

1. Jaké byly životní postoje amerických básníků a prozaiků 50. a 60. let 20. století generace tzv. beatníků?
2. O jakých tématech vypovídá tvorba herce, básníka a zpěváka Vladimíra Vysockého?
3. Uveďte některé autory a díla ze světové literatury, v nichž se odráží období druhé světové války.
4. Jak se promítá filozofie existencialismu v životních postojích hlavního hrdiny románu Cizinec od Alberta Camuse?

5. Kdo je autorem neorealistických románů Římanka a Horalka a o čem tato díla vypovídají?
6. Objasněte podstatu tzv. nového románu, též antirománu.
7. Gabriel García Márquez napsal román Sto roků samoty. Jak se v díle odráží metoda magického realismu?

8. Angličan John Ronald Reuel Tolkien v románu Hobit aneb Cesta tam a zpátky vytvořil nový žánr. Jak se nazývá a čím je typický?

9. Kdo je autorem antiutopických románů Farma zvířat a 1984? Co v nich kritizuje?

10. Objasněte znaky absurdního dramatu, jakou hru a od jakého autora znáte?